

ת"פ 10555/10/20 - מדינת ישראל נגד פלוני

בית המשפט המחוזי בירושלים
ת"פ 10555-10-20 מדינת ישראל נ' פלוני (עציר)

לפני בעניין:	כבוד השופטת עינת אבמן-מולר המאשימה	מדינת ישראל ע"י פרקליטות מחוז ירושלים (פלילי)
נגד הנאשם		פלוני ע"י ב"כ עו"ד צבי קלנג או יעל פטובי

גזר דין

1. ביום 8.6.2023 הורשע הנאשם בהתאם להודאתו בעבירות מס, הלבנת הון ומרמה שיוחסו לו בכתב אישום מתוקן הכולל ארבעה אישומים שונים.

עיקרי כתב האישום

2. בהתאם לעובדות המפורטות בחלק הכללי לכתב האישום המתוקן, במהלך שנת 2016 ועד למעצרו ביום 7.9.2020, חבר הנאשם, ביחד עם אחרים, ברשת עבריינית שמטרתה להפיק רווח כספי לנאשם וכן לחברות ולעוסקים מורשים באמצעות הנפקה והפצה של אלפי חשבוניות כוזבות בהיקף של מאות מיליוני שקלים, והכנסתן לספרי הנהלת החשבונות של חברות שונות (להלן: המקזזים). החשבוניות הכוזבות שימשו את המקזזים ליצור מצג שווא בפני רשויות המס לפיו ביצעו עסקאות כשרות עם החברות שניפקו כביכול את החשבוניות, בגינן התקבל שירות או תמורה. על יסוד מצגי השווא הללו הגישו המקזזים דוחות כוזבים לרשויות המס, במסגרתם ביקשו להכיר בהוצאות כוזבות וליהנות מהפחתה בהכנסתם החייבת במס וכן לקבל החזרי תשומות מס ערך מוסף. הנאשם פעל ברשת העבריינית ומכר למקזזים חשבוניות כוזבות במישרין ובעקיפין דרך אחרים אשר עסקו בתיווך בין המקזזים לבין הנאשם. חלק ניכר מפעילותה של הרשת העבריינית היתה עם חברות בתחום הדלק והסולר, ולעתים שימשו החשבוניות הכוזבות גם כדי להסוות וליצור כסות חשבונאית לפעילות בלתי חוקית בתחום זה. במסגרת פעילות הרשת העבריינית, קיבלו המתווכים או הנאשם עצמו מהמקזזים הזמנות להנפקת חשבוניות כוזבות בהיקפים משתנים. ההזמנות כללו בקשה לסכום החשבונית. מקזזים בענף הסולר ביקשו לעתים ציון כמות ליטרים מסוימת של דלק או סולר. עבור השירות שהעניקה הרשת העבריינית, קיבלו הנאשם והמתווך לעסקה עמלה בגובה של 1%-2% מסך החשבונית הפיקטיבית שהונפקה ללא מע"מ, ולחלופין 2-4 אגורות לליטר דלק שהופיע על החשבונית הכוזבת שהונפקה. לעתים, על מנת לחזק את מצג השווא של המקזזים מול רשויות המס, הנפיק הנאשם לבקשת

המקזזים מסמכים כוזבים נוספים, בהם תעודות משלוח של דלק או סולר והסכמי אספקה או עבודה מזויפים. במקרים מסויימים, על מנת לחזק עוד יותר את מצג השווא מול רשויות המס ולאפשר את הטמעתן של החשבוניות הכוזבות בדיווחים לרשויות המס, פעלה הרשת העבריינית באמצעות הנאשם והמתווכים במתן "שירותים פיננסיים" שונים, שכללו בין היתר פירעון שיקים למזומן באמצעות אנשי קש אצל נותני שירותי מטבע, הסבה כוזבת של המחאות, פתיחה ושימוש בחשבונות בנק שונים וביצוע העברות כספיות שונות שנועדו לייצר מראית עין של פעילות עסקית כשרה.

3. בכתב האישום פורטו שלוש שיטות פעולה עיקריות בהן פעלו אנשי הרשת, ובכללם הנאשם:

האחת, שיטת "חותמות ההסבה" - הנאשם איתר או קיבל לידי פרטי חברה מסויימת שעל שמה ניפק חשבונית כוזבת למקזזים; תחת החשבונית הוציאו המקזזים המחאה לפקודת החברה, במטרה לחזק את מצג השווא כי מדובר בעסקה לגיטימית ולהראות בספרי הנהלת החשבונות של המקזזים הוכחת תשלום עבור העסקה; הנאשם רכש חותמות מזויפות וחתם באמצעותן בגב המחאה הפיקטיבית באופן שמאפשר הסבתה לאחר; ההמחאה המוסבת הוחזרה לידי המקזזים ואלה נהגו לפרוע אותה אצל נותני שירותי מטבע (להלן גם נש"מ) ולהשתמש במזומנים לצרכיהם או לשימושים אחרים, וכל זאת בידיעת הנאשם.

השניה, שיטת "שימוש בחברות הגנובות" - הנאשם "גנב את זהותן" של חברות קיימות בהן השתמש להנפקת חשבוניות כוזבות, על ידי הגשת מסמכים מזויפים לרשם החברות בהם התבקש שינוי בעלי המניות בחברה הגנובה לאנשי קש שונים מטעם הנאשם. על יסוד בקשה שנתמכה בתצהיר מזויף שהכין הנאשם, נרשמו אנשי הקש כבעלי החברה בנסח החברה ברשם החברות. באמצעות הנסח המזויף בוצעו פעולות פיננסיות שונות ובהן פתיחת חשבונות בבנקים וכרטיסי לקוח אצל נותני שירותי מטבע שונים תוך שימוש בפרטי החברות הגנובות.

השלישית, שיטת "חברת הקש" - הנאשם, ביחד עם אבי מזרחי (להלן: אבי) ונגב אברהם אלול (להלן: נגב) הקימו בינואר 2020 את חברת אלול א.נ.י (להלן: חברת אלול), שמטרתה לשמש תשתית להוצאת חשבוניות כוזבות ולהלבנת כספי עסקה עבור הרשת, ללא צורך בגניבת חברות. כנגד החשבוניות הכוזבות של חברת אלול, העבירו מספר מקזזים (בעיקר מתחום הדלק והסולר) לנאשם את כספי ה"עסקה" בהעברות בנקאיות לחשבון הבנק של חברת אלול, ואילו נגב, בהנחיית הנאשם, העבירם בהעברה בנקאית או בשיק לפקודת נש"מ, ממנו משכו את הכספים במזומן והעבירו אותם חזרה למקזזים עצמם או לאחר בהוראתם. מקזזים אחרים העבירו לנאשם את כספי ה"עסקה" או כספי העמלה בהמחאה לפקודת חברת אלול, אשר נוכו גם הם בנש"מ והוחזרו למקזזים או לאחר או לשימושם של הנאשם, נגב ואבי. בנוסף, ועל מנת להסוות את היות חברת אלול חברת קש, הנאשם הנפיק חשבוניות כוזבות ודיווח עליהן כהוצאות של חברת אלול ואף ביקש לקבל עבורן החזרי תשומות לפי חוק מס ערך מוסף.

4. על פי המתואר בכתב האישום, בסך הכל הנפיק הנאשם במסגרת הרשת העבריינית 3289 חשבוניות פיקטיביות, בהיקף מחזור של 523,617,206 ₪. כחלק מ"השירותים הפיננסיים" שהעניק על בסיס חשבוניות אלו, העביר הנאשם כספי עסקה וכספי עמלה בגובה 9,215,631 ₪ בכרטסות הפיקטיביות ובחשבונות הבנק הפיקטיביים של החברות הגנובות, וכן כספי עסקה ועמלה בגובה של 62,234,981 ₪ בכרטסות ובחשבון הבנק של חברת אלול.

באישום הראשון פורטו העובדות הנוגעות להוצאת חשבוניות כוזבות. בין היתר תואר כיצד הנאשם הנפיק חשבוניות מס כוזבות תוך שימוש בתוכנה להנהלת חשבונות ("רווחית") שהותקנה על גבי מחשבו האישי, ולשם חיזוק מצג השווא, הנפיק חותמות מזויפות הנחזות להיות חותמות של החברות מטעמן יצאו החשבוניות הכוזבות, תעודות משלוח מזויפות, הסכמי עבודה ומסמכים מזויפים מגוונים מטעם החברות, בהם מסמכי יפוי כוח, הצהרות שונות ומסמכים הנחזים להיות מסמכים רשמיים מטעם רשות המסים והפרקליטות. הנאשם פעל באופן זה בהיקף מחזור כוזב של כ-523 מיליון ₪, כשסכום המע"מ עומד על כ-89 מיליון ₪ (סעיף 14 לאישום הראשון). לנאשם יוחסו באישום זה עבירה לפי חוק מס ערך מוסף, תשל"ו-1975 (להלן: חוק מע"מ): סעיף 117(ב1) + (ב)2(3) - פעולה במטרה להביא לכך שאדם אחר יתחמק מתשלום מס שאותו אדם חייב בו (3,289 עבירות); ועבירות לפי פקודת מס הכנסה [נוסח משולב] (להלן: פקודת מס הכנסה): סעיף 220(4) - פנקסי חשבונות כוזבים וסעיף 220(5) - מרמה, ערמה ותחבולה.

באישום השני פורטו העובדות הנוגעות לחברות הגנובות. באישום זה פורט כיצד החל מחודש יולי 2019 הגה הנאשם מיזם לפיו "יגנוב" את זהותן של חברות כך שאנשי קש, שהיו חלק מהרשת העבריינית, יירשמו בכזב במרשם החברות כבעלי מניות בחברות שונות, ללא ידיעתם והסכמתם של בעלי המניות האמיתיים. על סמך הרישום הכוזב בוצעו פעולות שונות בשם החברות הגנובות, לרבות הנפקת חשבוניות, פתיחת חשבונות בנק וכרסוסות אצל נש"מ. בין היתר תואר כיצד באמצעות הגשת בקשות מזויפות לרשם החברות "יגנובו" 15 חברות, כך שאנשי קש מטעם הרשת העבריינית נרשמו כבעליהן. באישום זה יוחסו לנאשם עבירות על חוק העונשין, תשל"ז-1967 (להלן: חוק העונשין): סעיף 418 - זיוף בנסיבות מחמירות (16 עבירות), סעיף 415 - קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות (17 עבירות), סעיף 488 - מכשיר לעשיית חותמים (7 עבירות), סעיף 418 + 25 - ניסיון לזייף מסמך בנסיבות מחמירות וניסיון לקבל דבר במרמה בנסיבות מחמירות, סעיף 423 - רישום כוזב במסמכי תאגיד (16 עבירות); וכן עבירות לפי חוק איסור הלבנת הון, תש"ס-2000 (להלן: חוק איסור הלבנת הון): סעיף 3(א) - פעולה ברכוש אסור (2 עבירות), סעיף 3(ב)1 - הכשלת דיווח (2 עבירות), סעיף 3(א) + 25 - ניסיון לפעולה ברכוש אסור (2 עבירות), סעיף 3(ב)2 + 25 ניסיון להכשלת דיווח (2 עבירות).

באישום השלישי פורט אופן ההתנהלות בכל הנוגע לחברת הקש - חברת אלול. חברת אלול נרשמה ברשם החברות ביום 19.1.2020 תוך שצוין כי נגב הוא הבעלים של החברה, זאת בהוראתו של הנאשם וחרף העובדה שהנאשם הוא ששלט בחברה בפועל וביצע את כלל הפעולות הפיננסיות שלה באמצעות נגב. עד למעצרו של הנאשם ביום 7.9.2020, הנפיקה חברת אלול, באמצעות הנאשם ונגב, חשבוניות פיקטיביות שנועדו לתת כיסוי חשבונאי עבור מכירת סולר או דלק מהול. בתקופה זו הונפקו 706 חשבוניות כוזבות בהיקף של כ-99 מיליון ₪ כולל מע"מ. הנאשם דרש במרמה החזרי תשומות מע"מ בגין חשבוניות אלה בהיקף כולל של כ-8 מיליון ₪. עוד פורט כיצד הנאשם, ביחד עם נגב ובאמצעותו, פעלו באמצעות פתיחת חשבונות לקוח אצל נותני שירותי מטבע (נש"מ) במטרה להסתיר ולהסוות את פעילותה הבלתי חוקית של החברה. עם כספי העמלות שצמחו לנאשם, לנגב ולאבי מהעבירות, ביצעו השלושה, בהנחיית הנאשם, רכישה של 3 כלי רכב שנרשמו על שם חברת אלול ושימשו הלכה למעשה את הנאשם ואת אבי שביצע עבורו שליחויות. באישום זה יוחסו לנאשם עבירות לפי חוק מע"מ: סעיף 117(ב1) + (ב)2(3) - פעולה במטרה להביא לכך שאדם אחר יתחמק מתשלום מס שאותו אדם חייב בו (706 עבירות), סעיף 117(ב)3 - הוצאת חשבונית מס מבלי שעשה או התחייב לעשות עסקה לגביה הוציא את החשבונות, סעיף 117(ב)8 - מרמה ערמה ותחבולה; עבירות לפי

פקודת מס הכנסה: סעיף 220(4) - פנקסי חשבונות כוזבים, סעיף 220(5) - מרמה, ערמה ותחבולה; עבירות לפי חוק העונשין: סעיף 415 - קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות, סעיף 418 - זיוף מסמך בנסיבות מחמירות, סעיף 423 - רישום כוזב במסמכי תאגיד; וכן עבירות לפי חוק איסור הלבנת הון: סעיף 3(א) - פעולה ברכוש אסור (עשרות עבירות) וסעיף 3(ב)(2) - הכשלת דיווח (3 עבירות).

באישום הרביעי פורט השימוש שנעשה בשני חשבונות בנק שבבעלות בת הזוג של הנאשם (שהועמדה לדין באישום זה ביחד עמו) לצורך ניהול ענייניו הכספיים של הנאשם. צוין כי הנאשם הפקיד לחשבון הבנק כספים השייכים לו בהיקף של כ-780,000 ₪ לחשבון אחד ו-75,500 ₪ לחשבון השני, הכוללים רכוש אסור כמשמעותו בחוק איסור הלבנת הון וכספי עבירה שהתקבלו מחברת אלול והוכנסו לחשבון במסווה של כספים לגיטימיים. באישום זה יוחסו לנאשם עבירות לפי חוק איסור הלבנת הון: סעיף 3(א) - הלבנת הון וסעיף 3(ב)(1) - הכשלת דיווח.

6. בתחילת הדרך, במענה לכתב האישום, הודה הנאשם במרבית עובדות כתב האישום. מקצת העובדות בהן כפר הנאשם נגעו בעיקר לחלקו ברשת העבריינית ולתרומתו לרשת. כך, בין היתר, הנאשם הכחיש כי "הפעיל" רשת עבריינית או כי פעל "בראש הרשת העבריינית". הנאשם טען כי היה בורג קטן, אחד מיני רבים, במספר התארגנויות שלהן סיפק שירותים, כאשר כל התארגנות כללה מנהיג שיזם את הפעילות העבריינית. לאחר ניהול הוכחות ממוקד, תוקן כתב האישום במסגרת הסדר טיעון, כך שתחת האמור לעיל נכתב בו כי הנאשם היה "חבר, יחד עם אחרים, ברשת עבריינית" ו"פעל ברשת העבריינית". הנאשם הודה בעובדות כתב האישום המתוקן (בשלישית) והוסכם כי הצדדים יטענו באופן חופשי לעניין העונש.

הראיות לעונש

7. המאשימה הגישה גיליון רישום פלילי של הנאשם וכן גזר דין שניתן ביום 26.12.2017 בו הוטל על הנאשם, בין היתר, מאסר על תנאי בר הפעלה למשך 7 חודשים (להלן: גזר הדין משנת 2017). כן הוגש מסמך שנחזה להיות חתום על ידי פרופ' רונן סגמן, ובו צוין כי הנאשם אובחן כלוקה בהפרעה פוסט טראומטית כתוצאה משירותו הצבאי והוכר כנכה במשרד הביטחון. מסמך זה הוצג לבית המשפט השלום בעת מתן גזר הדין משנת 2017 והובא בחשבון במסגרת שיקוליו לקולה. ביחס למסמך זה צוין כעובדה מוסכמת כי מדובר במסמך מזויף.

8. הנאשם ביקש שהות להגיש חוות דעת מטעמו, אך בסופו של יום ויתר על הגשת חוות דעת והגיש ארבעה מסמכים רפואיים ממרפאת פסיכיאטריה בבית החולים הדסה עין כרם בירושלים שנערכו על ידי פרופ' סגמן בשנים 2015-2016, וכן גיליון רפואי משירות בתי הסוהר.

עיקר טיעוני הצדדים לעונש

9. המאשימה טענה למתחם עונש הולם שנע בין 9 ל-14 שנות מאסר, וביקשה למקם את עונשו של הנאשם בשליש

העליון כך שייגזרו עליו 12 שנות מאסר. כן עתרה המאשימה להטיל על הנאשם קנס בסך 10,000,000 ₪ ומאסר מותנה. המאשימה עמדה על אופי העבירות בהן הורשע הנאשם והיקפן וטענה כי אין המדובר במעידה יחידה ואקראית, אלא בביצוע עבירות במשך מספר שנים באופן שיטתי ועקבי בנסיבות חמורות הכוללות מנגנונים מתוחכמים שנועדו להלבין את פירות העבירה ולהסוות את דרכי המרמה. המאשימה הצביעה על עברו הפלילי העשיר של הנאשם ועל העדר המורא חרף מאסרים רבים וממושכים בעברו. המאשימה טענה כי רק בשל שיתוף הפעולה המלא של הנאשם בחקירותיו ובעדויותיו בבית המשפט, לצד נסיבותיו האישיות, אין היא מבקשת חריגה מן המתחם לחומרה אלא מבקשת למקם את העונש בשליש העליון של מתחם הענישה. בנוסף ביקשה המאשימה להפעיל את המאסר המותנה שנגזר על הנאשם בגזר הדין משנת 2017 ולהפעילו במצטבר על הענישה בתיק זה.

10. הנאשם טען למתחם עונש הולם שנע בין 4 ל-7.5 שנות מאסר. הנאשם טען כי מעשיו, ובפרט הודאתו המיידית, שיתוף הפעולה שלו והעובדה שהוא מעיד כנגד כל שותפיו, מעידה על שינוי מהותי בהלך מחשבתו, המחייב התחשבות מירבית בעונשו. לטענת הנאשם, חלקו היחסי בעבירות, ובפרט בהעלמת המסים שהיא תוצאת העבירות, קטנה יחסית למעורבים האחרים. עוד טען הנאשם, כי יש להביא בחשבון את מצב בריאותו הגרוע וחרטתו הכנה המחייבים התחשבות בעונשו. בשים לב לכל אלה ביקש הנאשם למקם את העונש באמצע המתחם. בכל הנוגע לקנס, טען הנאשם כי הוא חסר אמצעים ולפיכך אין באפשרותו לשלם קנס.

11. הנאשם בדבריו לפני הביע צער וחרטה על מעשיו. הנאשם טען כי בחר להודות ו"לנקות" עצמו לאחר ש"הגיעו מים עד נפש". לדבריו, הבין שמעשיו היו שגויים ובחר ללכת בדרך חדשה. הנאשם הוסיף והתייחס למצבו הבריאותי, שלדבריו לא מקבל כיום מענה מספק.

מתחם העונש ההולם

12. בהתאם להוראות חוק העונשין, תשל"ז-1977, יש לקבוע את מתחם העונש ההולם למעשה העבירה שביצע הנאשם בהתאם לעקרון ההלימה המהווה עקרון מנחה בענישה (סעיף 40 לחוק), תוך התחשבות בערכים החברתיים שנפגעו מביצוע העבירה, במידת הפגיעה בהם, במדיניות הענישה הנוהגת ובנסיבות הקשורות בביצוע העבירה (סעיף 40ג(א) לחוק).

13. עוד קודם לבחינה האמורה יצוין כי לצורך קביעתו של מתחם העונש ההולם אתיחס אל העבירות בהן הורשע הנאשם, על אף ריבוי העבירות והמעשים, כאירוע אחד. כידוע, ההכרעה בשאלה אם יש לראות פעילות עבריינית כ"אירוע אחד" שבמסגרתו נעברו מספר עבירות או כ"כמה אירועים" אינה פשוטה לעתים (ע"פ 4910/13 ג'אבר נ' מדינת ישראל (29.10.2014); ע"פ 4316/13 מדינת ישראל נ' חג'אמה (30.10.2014) - להלן: עניין חג'אמה). בענייננו, נראה כי הנחת המוצא של הצדדים בטיעוניהם לפני היתה כי לצורך מלאכת גזירת הדין יש לראות בכל ארבעת האישומים כאירוע אחד, ואיני רואה מקום לקבוע אחרת.

14. כאמור, הנאשם הורשע בעבירות מס, הלבנת הון ומרמה. כפי שנפסק לא אחת, עבירות המס מתאפיינות בחומרה

יתרה נוכח פגיעתן הישירה בקופה הציבורית ופגיעתן העקיפה בכיסו של כל אזרח, וכן לאור חתירתן תחת ערך השוויון בנשיאת נטל המס (רע"פ 977/13 אודיז נ' מדינת ישראל (20.2.2013)); ראו גם רע"פ 7964/13 רובינשטיין נ' מדינת ישראל (31.12.2013)). לעניין זה יפים דבריו של בית המשפט העליון ברע"פ 512/04 אבו עביד נ' מדינת ישראל, פ"ד נח(4) 381:

"בית־משפט זה חזר והדגיש לאורך השנים את החומרה שבה יש להתייחס לעבריינות כלכלית, ועבריינות מס בכלל זה, נוכח תוצאותיה ההרסניות למשק ולכלכלה ולמרקם החברתי, ונוכח פגיעתה הקשה בערך השוויון בנשיאת נטל חובות המס הנדרש לצורך מימון צרכיה של החברה ולפעילותן התקינה של הרשויות הציבוריות. העבריינות הכלכלית, ועבריינות המס בכללה, איננה מסתכמת אך בגריעת כספים מקופת המדינה. היא פוגעת בתודעת האחריות המשותפת של אזרחי המדינה לנשיאה שוויונית בעול הכספי הנדרש לסיפוק צורכי החברה, ובתשתית האמון הנדרשת בין הציבור לבין השלטון האחראי לאכיפה שוויונית של גביית המס - פגיעה הנעשית לרוב באמצעי מירמה מתוחכמים, קשים לאיתור"

בית המשפט חזר והדגיש כי אופיין של עבירות המס מחייב נקיטת יד קשה כלפי מבצעייהן - ובכלל זאת הטלת עונשי מאסר בפועל ואף לתקופה ממושכת בצד קנסות כבדים - במטרה לשמש אמצעי הרתעתי מפני ביצוע עבירות אלה בעתיד וכן לבטא את הגמול ההולם על הנזק הרב שהן גורמות לקופה הציבורית ולכלכלת המדינה. עוד הודגש כי מדיניות ענישה מחמירה כלפי מבצעייהם של עבירות מס נדרשת גם כדי להביא לידי ביטוי את סלידתה של החברה מאלו הבוחרים להפיק רווח כספי משליחת ידם אל כספי הציבור (עניין חג'אמה הנ"ל, בפסקה 18).

חומרה רבה נודעת גם לעבירות הלבנת הון. בעניין זה נפסק, כי הלבנת הון היא תופעה בעלת פוטנציאל הרס עצום, בפרט מבחינה כלכלית וחברתית. הלבנת הון היא שמאפשרת לעבריינים לבצע ואף להרחיב את מנעד העבירות שבביצוען הם נוטלים חלק. הפעולה של הלבנת תוצריה של העבירה הפלילית מהווה, כשלעצמה, פגיעה בערכיה של החברה, שכן היא שמאפשרת לעברייני ליהנות מפירותיה של העבירה שביצע (ע"פ 2333/07 תענך נ' מדינת ישראל (12.7.2010), בפסקה 233).

חומרה מיוחדת קיימת במקרה שלפנינו כאשר לעבירות המס מצטרפות גם עבירות זיוף ומרמה רחבות היקף, שנועדו לחזק את מצגי השווא ולהסוות את הפעילות העבריינית.

15. בכל הנוגע לנסיבות ביצוע העבירה, יש לתת את הדעת להיקפן הרחב של העבירות ולתחכום הרב שנלווה להן. לאורך מספר שנים פעל הנאשם, יחד עם אחרים, ברשת עבריינית מורכבת, על מנת להתחמק מתשלום מסים בסכומי עתק. במסגרת פעילותו הנפיק הנאשם והפיץ אלפי חשבונות כוזבות בהיקף של מאות מיליוני שקלים. הנאשם פעל בדרכי מרמה שונות ומגוונות לשם חיזוק מצגי השווא מול רשויות המס. בין היתר עשה שימוש בחותמות מזויפות והנפיק מסמכים מזויפים שונים, כגון תעודות משלוח של דלק או סולר והסכמי אספקה או עבודה מזויפים; נטל חלק במתן "שירותים פיננסיים" שכללו הסבה כוזבת של המחאות ופירעון שיקים למזומן באמצעות אנשי קש אצל נותני שירותי מטבע; "גנב" את זהותן של חברות קיימות ופעל, על יסוד בקשות מזויפות, לרישום אנשי קש כבעלי החברות ברשם החברות ולביצוע פעולות פיננסיות שונות תוך שימוש בפרטי החברות הגנובות; והקים ביחד

עם אחרים את חברת "אלול" ששימשה להוצאת חשבוניות כוזבות, שחלקן הונפקו מבלי שבוצעה עסקה כלשהי וחלקן נועדו לתת כיסוי חשבונאי עבור מכירת סולר או דלק מהול. נקל להיווכח שאין המדובר במעידה אקראית או חד פעמית, אלא בביצוע שיטתי ועקבי על פני תקופה ממושכת, שכלל תכנון, ארגון ותחכום רב, והסב נזק כלכלי כבד מאוד לקופת המדינה. בכל הנוגע לחלקו היחסי בביצוע העבירות, עמד הנאשם על טענתו כי לא היה הגורם הראשי ברשת העבריינית ואף טען כי היה רק "בורג קטן". בעניין זה עומדות לנגד עיני בית המשפט עובדות כתב האישום, בהן הודה הנאשם, מהן עולה כי חלקו של הנאשם בביצוע העבירות היה משמעותי, ובהחלט לא שולי כנטען על ידו. אופי פעילותו של הנאשם והיקפה מעידים על חלקו הדומיננטי של הנאשם ברשת העבריינית, ועל התרומה הניכרת והאיכותית שהיתה לו למעשים העבריינים. הנאשם הפעיל, עם אחרים, מנגנון רמייה משוכלל ומתוחכם, נטל חלק פעיל בפעילות העבריינית ואף היה מרכיב יוזם של חלק לא מבוטל מהפעילות (ראו, למשל, סעיף 4 לאישום השני וסעיף 4 לאישום השלישי).

16. אשר לענישה הנוהגת בעבירות שעניינן הונאת רשויות המס והלבנת הון, ניתן להצביע על קשת מצבים ועל מנעד רחב למדי של עונשים. די להשקיף על טיעוני הצדדים ועל הפסיקה אליה הם הפנו על מנת ללמד על מגוון המצבים וכפועל יוצא על רמת הענישה השונה במצבים השונים.

17. ואמנם, האפשרות לעמוד על רמת הענישה הנוהגת במקרים כגון זה שלפניי, עת עסקינן במצב של ריבוי עבירות מסוגים שונים, איננה משימה פשוטה כלל ועיקר. בקשר לכך כבר נקבע בפסיקה כי -

"...האפשרות לעמוד על רמת הענישה הנוהגת (ככל שזו קיימת) במצב של ריבוי עבירות מסוגים שונים הינה קשה מאוד ליישום ולביצוע. כידוע, לעולם "אין שני מקרים זהים" ... עם זאת, כשמדובר בניסיון לאיתור רמת הענישה הנוהגת בהתייחס לעבירה אחת או מכלול עבירות מצומצם ורווח, קל יחסית למצוא מקרים אשר הגם שאינם זהים למקרה הנדון - נסיבותיהם דומות לנסיבות המקרה הקונקרטי שבפני בית המשפט. לעומת זאת, בבואו של בית המשפט לעמוד על מדיניות הענישה הנוהגת בקשר לתיק שבו הורשע הנאשם בעשרות ואף מאות עבירות מסוגים שונים (כבענייננו), קשה ואף בלתי אפשרי לאתר פסיקה קודמת הדנה בענישה בגין עבירות מסוג ובהיקף דומים. במצב שכזה, הציפייה שבית המשפט יצליח להגדיר בעניינו של נאשם, המואשם בריבוי עבירות מסוגים שונים, עונש או מתחם ענישה אשר יהיו קורלטיביים באופן מלא, או אף בקירוב, ל"ענישה הנוהגת" - אינה סבירה ואינה מעשית" (ע"פ 8345/15 אוחנה נ' מדינת ישראל ((19.9.2017)).

כך גם בענייננו - הנאשם הורשע במספר רב של עבירות מסוגים שונים, ואין בנמצא מקרה שיהלום באופן מלא את נסיבותיו של המקרה שלפנינו, ממנו ניתן לגזור גזירה שווה. יחד עם זאת, ניתן ללמוד על הענישה הנוהגת מתוך מקרים דומים בהיקפם ובחומרתם, ולהקיש מהם לענייננו. על אחדים מהם אעמוד להלן:

בעניין גלם (ע"פ 5783/12 גלם נ' מדינת ישראל (11.9.2014)) הורשע הנאשם בשורה של עבירות וביניהן עבירות רבות על פקודת מס הכנסה, חוק מע"מ, חוק איסור הלבנת הון ועבירות שונות על חוק העונשין. לנאשם יוחס כי באמצעות שימוש בחשבוניות כוזבות של שבעה עוסקים מורשים שונים ושל שתי חברות קש השתמט מהעברת סך של כ-52 מיליון ₪ לרשויות מע"מ, השמיט הכנסה בסך של כ-300,000 אלף ₪, נמנע מלנכות במקור של כספים בהיקף

של כ-6 מיליון ₪ וכן הלבין רכוש אסור בסך של יותר מ-5 מיליון ₪. במסגרת שיקוליו לעונש לקח בחשבון בית המשפט, בין היתר, את העובדה כי עברו הפלילי של הנאשם אינו מכביד ואת יתר נסיבותיו האישיות. על הנאשם הושתו בבית המשפט המחוזי 10 שנות מאסר בפועל, שני עונשי מאסר על תנאי וקנס בסך 5 מיליון ₪ או שנתיים מאסר תמורתו. בית המשפט העליון דחה את ערעורו של הנאשם על כל חלקיו והותיר את גזר הדין על כנו.

בעניין בראנס (רע"פ 7637/14 בראנס נ' מדינת ישראל (24.2.2015)) הורשע הנאשם בביצוע עבירות מס "בהיקף חסר תקדים", ובין היתר בעבירות של סחר בהיקפים נרחבים בחשבוניות פיקטיביות וניהול פנקסי חשבונות כוזבים. נקבע כי סכום המע"מ הנובע מהעבירות שביצע המבקש עומד על סך של כ-114 מיליון ₪, כאשר היקפן הכספי לעניין מס הכנסה עומד על סך של כ-380 מיליון ₪. על הנאשם הושתו בבית משפט השלום 11 שנות מאסר בפועל, מאסר על תנאי בן 6 חודשים וקנס בסך 5 מיליון ₪. בבית המשפט המחוזי הוחלט על הפחתת 18 חודשים מעונש המאסר בפועל, כך שנקבע כי יהא על בראנס לרצות 9.5 שנות מאסר. כן נקבע כי מאסר על תנאי בן 6 חודשים שהושת עליו בתיק אחר ירוצה בחופף לעונש המאסר האמור. רכיב הקנס נותר בעינו. בית המשפט המחוזי קבע שיש להפחית במידת מה מהעונש "בעיקר מתוך השוואה לגז"ד בערכאות השונות בעניין מורשעים בעבירות מס כבדות ביותר ורחבות היקף - שלא נלוו אליהן הרשעות בעבירות נוספות כגון עפ"י החוק לאיסור הלבנת הון". בית המשפט העליון דחה בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי והותיר את פסיקתו על כנה. על מעורבים נוספים באותה פרשה נגזרו עונשים שונים: בעניין עזרן (רע"פ 8445/14 עזרן נ' מדינת ישראל (29.12.2014)) נקבע כי סכום המע"מ מהעבירות שביצע עומד על סך של כ-10 מיליון ₪ והיקפן הכספי לעניין מס הכנסה עומד על סך של כ-30 מיליון ₪. עונשו של עזרן הופחת אף הוא במסגרת הערעור בית המשפט המחוזי מ-6 שנות מאסר ל-5 שנות מאסר. בית המשפט העליון דחה בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי. בעניין שבת (רע"פ 7759/14 שבת נ' מדינת ישראל (18.12.2014)) נקבע כי סכום המע"מ הנובע מהעבירות עומד על סך של כ-20 מיליון ₪ והיקפן הכספי עומד על סך של כ-93 מיליון ₪. בית המשפט המחוזי הפחית את העונש מ-8 שנות מאסר ל-6.5 שנים. בית המשפט העליון דחה בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי.

בעניין אוחנה (ע"פ 8345/15 אוחנה נ' מדינת ישראל (19.9.2017)), אליו הפנו שני הצדדים, הורשע הנאשם בשורה ארוכה של עבירות כלכליות, ובין היתר בהוצאת חשבוניות כוזבות בסך של למעלה מ-100 מיליון דולר, עמלה שהעלים מרשויות המס בסך של כ-2 מיליון דולר ואי תשלום מע"מ בסך של כ-310,000 דולר. בית המשפט המחוזי קבע את מתחם העונש ההולם בעניינו של הנאשם על 9 עד 13 שנות מאסר בפועל וקנס בין 1 עד 5 מיליון ₪. בגזירת עונשו בתוך המתחם נזקפו לזכותו בין היתר עברו הפלילי הנקי ונסיבות אישיות שונות, ונקבע כי ירצה 10 שנות מאסר בפועל, שנתיים מאסר על תנאי וקנס בסך 1 מיליון ₪ או שנת מאסר תמורתו. בית המשפט העליון סבר שהן מתחם הענישה והן העונש שנגזר על הנאשם נוטים מעט לחומרה. את עיקר המשקל נתן בית המשפט לפער בין עונשו של הנאשם לעונש שהושת על מעורב אחר בפרשה (מגן) וסבר כי הדבר מצדיק הפחתת עונש המאסר בפועל כך שיעמוד על 7.5 שנים. הסניגור בעניינו ביקש ללמוד דווקא מעניינו של המעורב הנוסף - מגן - אשר נדון בהסדר טיעון "סגור" ל-4 שנות מאסר בפועל בנוסף לקנס כספי ולחילוט רכוש וכספים, וזאת בשים לב לכך שעונשו של זה נקבע תוך שניתן משקל בכורה לשיתוף הפעולה שלו עם הרשויות כבר מתחילת החקירה בפרשה. אלא שאין להשוות את עניינו של מגן לעניינו של הנאשם לפניי. כפי שנקבע באותו עניין, חלקו של אוחנה באותה פרשה והרווחים שגזר ממנה היו גדולים בהרבה מאלה של מגן. צוין כי מגן נתן שירותי מטבע עליהם לא דיווח לרשויות, ולהבדיל מאוחנה, שימש אך כגורם מתווך שלא השתתף בעצמו בהוצאת חשבוניות כוזבות ובהברחות הכספיים. כן צוין כי מגן הגיע להסדר מול רשויות המס ושילם סכומים

בעניין רבי (ע"פ 3336/12 רבי נ' מדינת ישראל (18.7.2013)) הורשע הנאשם בביצוע של מאות עבירות של זיוף חשבוניות שהיקפן הכספי עשרות מיליוני ₪. באותו מקרה נדון הנאשם ל-8 שנות מאסר בפועל, שנתיים מאסר על תנאי וקנס בסך של מיליון ₪ או שנת מאסר תמורתו, בגין עבירות שבוצעו שנים רבות קודם לכן (לאחר שההליכים נגדו הופסקו עת נקבע כי אינו כשיר לעמוד לדון, וחודשו שנים לאחר מכן). בבית המשפט העליון הופחת עונשו של הנאשם, משיקולים שונים, ל-7 שנות מאסר בפועל.

נתתי דעתי גם לפסקי דין רבים נוספים, מהם ניתן ללמוד על רמת הענישה הנוהגת במקרים דומים יותר או פחות. בתוך כך, בחנתי את פסקי הדין אליהם הפנו הצדדים בטיעוניהם ואת הפסיקה שפורטה בהרחבה בגזר הדין שניתן בעניין ביטון (ת"פ 42283-02-13 מדינת ישראל נ' ביטון (31.1.2017)). כן בחנתי גזרי דין שניתנו בפרשה דומה אחרת, בה חברי רשת עבריינית קשרו קשר למכירת חשבוניות מס כוזבות בהיקף של מאות מיליוני ₪, תוך שימוש בעשרות חברות קש, והורשעו בביצוע עבירות מס, מרמה והלבנת הון. המעורבים השונים באותה פרשה הורשעו על פי הודאתם במסגרת הסדרי טיעון ונגזרו עליהם עונשים בהתאם לחלקם במעשים, שנעו, ברכיב המאסר בפועל, בין 4 שנים ו-9 חודשים לבין 10 שנים (ראו, למשל, גזר דין מיום 13.8.2017 בעניינו של מונטר טחאן בת"פ (מחוזי י-ם) 47762-03-15; גזרי דין שניתנו בת"פ (מחוזי ת"א) 47872-03-15 ביום 6.9.2016 בעניינו של אנדרו בשיתי וביום 8.9.2016 בעניינו של שלום מאיר (שאושר בע"פ 7827/16), וגזרי דין שניתנו בת"פ (מחוזי מרכז) 54183-03-15 ביום 5.12.2016 בעניינו של מוחמד בשיתי וביום 19.2.2019 בעניינו של עאמר אבו רמילה). 10 שנות מאסר בפועל וקנסות כבדים (האחד בסך 300,000 ₪ והשני בסך 6.5 מיליון ₪) הושתו על מי שהוגדר כראש הרשת העבריינית באותה פרשה, שהורשע במסגרת הסדר טיעון, לאחר שמיעת הוכחות (גזר דין מיום 5.1.2023 בת"פ 47762-03-15; לא פורסם).

18. לאחר שנתתי דעתי לכל אלה - לערכים החברתיים שנפגעו מביצוע העבירה ועוצמת הפגיעה בהם; לנסיבות הקשורות בביצוע העבירה, ובתוך כך לחלקו של הנאשם בביצוע העבירות; וכן למדיניות הענישה הנוהגת - אני סבורה כי יש לקבוע את מתחם העונש ההולם בעניינו בין 7 ל-12 שנות מאסר בפועל.

גזירת העונש בתוך מתחם העונש ההולם

19. לצורך גזירת עונשו של הנאשם בתוך מתחם העונש ההולם, יש לבחון את הנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה כאמור בסעיף 40 לחוק העונשין.

20. לחובתו של הנאשם עומד עבר פלילי מכביד מאוד, הכולל הרשעות בעבירות מס, מרמה וזיוף. כך, בין היתר, בשנת 1994 הורשע הנאשם בעבירות על פי חוק המע"מ ופקודת מס הכנסה ונדון למאסר בפועל לתקופה של שנתיים; בשנת 1995 נגזרו על הנאשם 3 חודשי מאסר בפועל בגין עבירות של זיוף ומרמה; בסוף אותה שנה נדון הנאשם ל-54 חודשי מאסר בפועל בגין עבירות של קשירת קשר לעשות פשע, זיוף ומרמה; בינואר 2007 הוטל על הנאשם עונש מאסר לתקופה של 78 חודשים בגין עבירות זיוף, מרמה והתחזות; בשנת 2010 נדון הנאשם למאסר בפועל

לתקופה של 18 חודשים בגין עבירות של קשירת קשר לעשות פשע, זיוף ומרמה; ובשנת 2017 נדון ל-6 חודשי מאסר בפועל בגין עבירה של תחבולה, עבירה שנעברה בשנת 2014, סמוך לשחרורו ממאסר ארוך בגין עבירות קודמות. הנה כי כן, מאסרים מאחורי סורג ובריח שנגזרו על הנאשם בעבר, חלקם לתקופות משמעותיות, לא הביאו אותו לשנות מדרכו.

זאת ועוד, הנאשם ביצע את העבירות שלפניי שעה שתלוי ועומד כנגדו עונש מאסר על תנאי בר הפעלה שהוטל עליו ביום 26.12.2017 בהליך קודם (ת"פ 12928-01-16). ואם לא די בכך, הרי שהתברר כי דרכי המרמה לא פסחו גם על אופן ניהול אותו הליך קודם: במסגרת הטיעונים לעונש באותו הליך, בו הורשע הנאשם בעבירה של תחבולה, הגיש הנאשם לבית המשפט תיעוד רפואי המעיד לכאורה על נכות בשיעור 37.5% שנקבעה לו במשרד הביטחון עקב פוסט טראומה. נתון זה נזקף לזכותו של הנאשם בעת קביעת עונשו באותו הליך. אלא שכפי שהתברר כיום, ועל כך לא היתה מחלוקת, מדובר במסמך מזויף. כך, הנאשם, בעזות מצח, ביקש בהליך קודם הקלה בעונשו בין היתר על יסוד תיעוד רפואי מזויף. לכך יש להוסיף כי במסגרת אותו דיון הביע הנאשם חרטה על מעשיו וטען כי החל בהליך טיפולי ויצא "לדרך חדשה", אלא שבדיעבד אנו מבינים כי באותה עת ממש היה בעיצומה של פעילות עבריינית ענפה בגינה הועמד לדין בהליך זה. מדובר אפוא בנאשם שמרמה וזיוף הם לחם חוקו ואין עליו כל מורא. כל אלה מצביעים על הצורך בענישה שיהיה בה כדי להרתיע את הנאשם מפני ביצוע עבירות נוספות, לצד הרתעה לרבים מפני ביצוע עבירות מן הסוג הנדון שגורמות נזק רב לקופה הציבורית ופוגעות למעשה בכיסו של כל אזרח (סעיפים 40-40 לחוק העונשין; לעניין הבכורה שיש לתת לשיקולי הרתעה בעת גזירת דינם של עברייני מס ראו עניין רובינשטיין הנ"ל, בפסקה 9; עניין אודיז הנ"ל, בפסקה 7).

עוד יש לקחת בחשבון לחובתו של הנאשם, כי סכומי המס שנגזלו מקופת המדינה בפרשה זו לא הושבו והנאשם לא עשה דבר להסרת המחדל ולתיקון, ולו במעט, של הנזק שגרם לקופת המדינה.

21. לטובתו של הנאשם יש לקחת בחשבון את שיתוף הפעולה המלא שלו עם רשויות אכיפת החוק, דבר שסייע בחשיפת הפרשה החמורה; כמו גם את הודאתו בהליך השיפוטי, שהביאה לחסכון ניכר בזמן שיפוטי, במיוחד נוכח היקפו הרב של חומר הראיות. בעניין זה יצוין כי כבר בתחילת הדרך הודה הנאשם בחלק הארי של עובדות כתב האישום, אך בשל כפירתו בעניינים מסויימים, בעיקר בנוגע למעמדו בתוך הרשת העבריינית, ניהל הוכחות. ניהול ההוכחות היה ממוקד וענייני, ובסופו של יום תוקן כתב האישום, תוך השמטת ציון מעמדו בתוך הרשת העבריינית, והנאשם הודה במסגרת הסדר טיעון בעובדות כתב האישום המתוקן. בנסיבות אלה, אין לזקוף את ניהול ההוכחות לחובתו הנאשם. אוסיף, כי להודאת הנאשם חשיבות גם בהיבט הערכי של קבלת אחריות וחרטה על מעשיו. גם בדיון לפניי הביע הנאשם חרטה וצער על מעשיו וטען כי החליט ללכת בדרך חדשה. אמנם, על רקע התנהלותו של הנאשם בהליך משנת 2017, ודבריו שם שנאמרו מן השפה אל החוץ, קיים קושי לתת אמון בהצהרתו כיום. יחד עם זאת, לאור התנהלותו יוצאת הדופן של הנאשם בפרשה זו - שיתוף הפעולה המלא שלו עם רשויות החקירה, הודאתו וקבלת אחריות על מעשיו - רוצה אני להאמין שאכן הנאשם החליט לצעוד בדרך חדשה. בנוסף על האמור, יש להתחשב בגילו של הנאשם כיום (68) ובמצבו הרפואי. כעולה מהחומר שהוצג לי, הנאשם סובל מבעיות בריאות שונות, בקשר אליהן לא ארחיב בגדרי גזר הדין מטעמי שמירה על פרטיותו של הנאשם. עוד יש להתחשב בתקופה הארוכה (למעלה מ-3 שנים) בה שהה הנאשם בתנאי מעצר, שמטבעם קשים הם יותר מתנאי מאסר.

22. בשים לב לכל אלה, ותוך מתן משקל נכבד לשיתוף הפעולה המלא של הנאשם עם רשויות אכיפת החוק ולהודאתו, אטיל על הנאשם עונש בחלק האמצעי-תחתון של המתחם. אציין כי אלמלא שיקול בעל משקל זה היה מקום לגזור את עונשו של הנאשם בחלקו העליון של המתחם.

23. אשר לרכיב הקנס בעונש, אציין כי הנאשם טען כי הוא חסר אמצעים ואין באפשרותו לשלם קנס. המאשימה לא סתרה טענה זו, ואף אישרה בטיעוניה כי לא זוהו על ידה מקורות כספיים (לעניין זה ראו סעיף 40 לחוק העונשין). בצד האמור ובשים לב לעבירות בהן הורשע הנאשם, יש לתת משקל לשיקולי הרתעה ולוודא כי חוטא לא יצא נשכר. הקנס שיוטל על הנאשם יבטא אפוא איזון בין השיקולים השונים.

הפעלת המאסר על תנאי

24. כאמור, כנגד הנאשם תלוי ועומד מאסר מותנה בן 7 חודשים שהוטל עליו ביום 26.12.2017 בת"פ 12928-01-16 על ידי בית משפט השלום בירושלים.

25. בהתאם להוראת סעיף 58 לחוק העונשין, ברירת המחדל היא שתקופת המאסר המותנה שהופעל תרוצה במצטבר לתקופת המאסר שהוטלה בשל העבירה הנוספת, כאשר בית המשפט רשאי לסטות מכלל זה "מטעמים שיירשמו". הטלת עונשים באופן מצטבר היא נקודת המוצא גם בפסיקת בית המשפט (ע"פ 10173/16 מדינת ישראל נ' טאהא (14.2.2017)). כפי שנקבע בפסיקה, ככל שגדלה מידת הזיקה בין העבירה הנוכחית לבין העבירה שבגינה הוטל עונש המאסר המותנה, כך תיטה הכף לטובת החלת ברירת המחדל של צבירת עונשים על פני החלתם בחופף (ע"פ 7907/14 ואזנה נ' מדינת ישראל (22.2.2015); ע"פ 2336/16 מזראיב נ' מדינת ישראל (14.12.2017)).

26. בענייננו, הנאשם הורשע בהליך הקודם בעבירה של תחבולה, לפי סעיף 416 לחוק העונשין (קבלת דבר בתחבולה או בניצול מכון של טעות הזולת, שאין בהם מרמה). בשים לב לאופי העבירה בה הורשע הנאשם בהליך הקודם, לעונשו בתיק זה, ולשיקולים לקולה עליהם עמדתי לעיל, אני סבורה שנכון יהיה, במכלול הנסיבות, להורות על הפעלת המאסר על תנאי בחופף באופן חלקי.

סיכום

27. נוכח כל המפורט לעיל, אני גוזרת על הנאשם את העונשים הבאים:
- א. מאסר בפועל למשך 9 שנים, בניכוי ימי מעצרו מיום 7.9.2020.
 - ב. הפעלת מאסר על תנאי בן 7 חודשים שהוטל על הנאשם ביום 26.12.2017 בת"פ 12928-01-16 בבית משפט השלום בירושלים, מחציתו בחופף ומחציתו במצטבר.
 - ג. סה"כ ירצה הנאשם 9 שנים ו-3.5 חודשי מאסר, החל מיום מעצרו.
 - ד. מאסר על תנאי למשך 18 חודשים, שלא יעבור בתוך 3 שנים מהיום בו ישוחרר ממאסר כל עבירה מן העבירות בהן הורשע שהיא עבירה מסוג פשע.

- ה. מאסר על תנאי למשך 6 חודשים, שלא יעבור בתוך 3 שנים מהיום בו ישוחרר ממאסר כל עבירה מן העבירות בהן הורשע שהיא עבירה מסוג עוון.
- ו. קנס של 2,000,000 ₪ או 8 חודשי מאסר תמורתו. הקנס ישולם עד ליום 1.1.2025.

זכות ערעור לבית המשפט העליון בתוך 45 יום מהיום.

ניתן היום, ד' שבט תשפ"ד, 14 ינואר 2024.